

Якщо дитина не слухається, пам'ятайте про те, що таким способом вона намагається виразити ті почуття, які не може висловити, і спробуйте стримати своє роздратування. Думайте про майбутнє, не про минуле. Мрійте, плануйте, обговорюйте зі значущими людьми, що ви зробите найпершим після встановлення миру. Такі роздуми та розмови наснажують і стабілізують [1, с. 33].

Отже, війна – стрес не тільки для дорослих, які все розуміють, а й для дітей. Відчуття небезпеки, тривога, порушення звичного стану речей, постійні зміни та переміщення – все це може злякати дитину, збити її з пантелику і викликати дискомфорт. Головне, що варто пам'ятати, – якщо батьки поруч і всі здорові, то ви зможете забезпечити психологічний комфорт дитини.

Література

1. *Поради батькам під час війни. Важливо як ніколи.* К.: ЮНІСЕФ, 2022. 44 с.
2. *Як підтримати та заспокоїти дитину під час війни. Освітній омбудсмен України.* URL: <https://eo.gov.ua/yak-pidtrymaty-ta-zaspokoity-dytynu-pid-chas-viyny/2022/02/28/?fbclid=IwAR3yqLc-QiLP1JxNg4-vCB2bcNqyHxJlZ7EczLRiNagfNjOLzrV2oY6tYw>
3. *Як підтримати та заспокоїти дітей під час воєнних дій. Освіта.іа.* URL: <https://osvita.ua/school/85853/>

УДК 373.2.06:316.6

*Н.О. Сайко, д.п.н., професор
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасні умови функціонування дошкільних закладів потребують підсиленої уваги до створення захисного психоемоційного середовища, в якому б діти мали змогу відновити внутрішній баланс, комфорт та відволіктися від військових подій. Тобто кожен дитячий садок на сьогодні має виконувати реабілітаційну функцію.

В першу чергу, потрібно створити пізнавально-активне середовище, в якому б дитина з цікавістю сприймала світ, нові знання та в якому б переважали позитивні емоції. Видатний швейцарський педагог Й. Песталоцці підкреслював, що процес створення пізнавально-активного середовища передбачає виховання в любові, у повній гармонії з духом доброзичливості, товарищескості, дитячої невинності і вдячної довірливої приязності [8, с.165].

Створенню приємної та радісної атмосфери навчання велику увагу приділяв Я.А. Коменський, як необхідній умові діяльності педагога. Він

ззначав, що кожен, хто навчає, може бути корисним тоді, «коли він одночасно і радує»[1, с.586].

Пізнавально-активне середовище має базуватися на принципах гуманізму, що є основною умовою поновлення внутрішнього балансу особистості і передбачає формування стійкого комфортного самопочуття, позитивного, мажорного сприймання світу.

Гуманізація взаємин, має охоплювати такі напрямки:

- гуманізацію відносин у педагогічному колективі;
- гуманізацію виховного процесу;
- гуманізація взаємин між вихованцями.

По-друге, необхідно створити умови для занять різними творчими видами діяльності, при чому, чим більше таких видів, тим краще, але, звісно, з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей. Саме основним механізмом відновлення соціального функціонування особистості є розвиток її творчого потенціалу. Видатний психолог А. Лук, розкриваючи особливості творчого процесу людини, виділив групу основних почуттів, які заважають розвитку творчої уяви та здібностей людини. Найголовніший ворог творчості – страх. Боязкість невдачі сковує уяву та ініціативу. Другий ворог творчості – завищена самокритичність. Занижена самооцінка може призвести до творчої невизначеності. Третя причина, яка заважає розвитку творчості – це лінощі. Коли людина бажає щось зробити, вона неодмінно повинна почати [5, с.70]. Тому дітей дошкільного віку слід включати в різні види творчої діяльності, але без критичного ставлення до її результатів. Кожна дитина має відчувати свої можливості, неповторність, індивідуальність і не боятися оцінки дорослого.

По-третє, досить важливим є розвиток самосвідомості як процесу становлення образу «Я» людини та формування адекватної самооцінки.

Дорослі повинні розуміти, що за правильних умов виховання у дітей формується узагальнене емоційно-ціннісне ставлення до себе, яке можна назвати самозакоханістю. Це створює сприятливі умови розвитку дитини як особистості, її творчого потенціалу, умінь, здібностей, навичок. Тому завдання педагогів полягає у формуванні адекватної самооцінки, яка схиляється у бік завищеної, наданні дитині знань про себе та свої можливості, у створенні бажання прагнути до успіху. У зв'язку з цим слід дотримуватися таких правил: кожна дитина неповторна. Необхідно виділити її сильні та слабкі сторони і спиратися при цьому на позитивний потенціал особистості; певні невдачі та недоліки дитини слід сприймати як сигнал до планомірної систематичної роботи щодо їх усунення, а не давати негативну характеристику дитині; звільнити дітей від надмірного «педагогізму», надати їм певний відсоток свободи і можливість не завжди бути слухняними; створення антиконкурентного поля у колективі дітей, у якому кожна, без винятку, дитина могла б досягти значних успіхів, і її досягнення визначалися б незалежно від обраної нею діяльності.

Тому виховувати їх слід притримуючись таких положень: поводитися

з дітьми слід ввічливо, радіючи їх появи; допомагати приймати самостійні рішення щодо власної дисципліни, а не авторитарно вимагати її; завжди залишати за дитиною вибір; ніколи не принижувати дитину; завжди пояснювати свої інструкції; дитина має бути партнером у своєму процесі виховання; пояснювати власні дії, щоб дитина розуміла та навчалася мислити [2].

Підсумовуючи вище сказане, можна зробити висновок, що соціально-педагогічні аспекти роботи закладів дошкільної освіти включають суцільну гуманізацію взаємовідносин усіх учасників педагогічного процесу, включення дітей в активну творчу діяльність та створення ситуації вільного вибору та успіху.

Література

1. Коменський Я.А. *Вибрані педагогічні твори: в 2-х т. т. 1.- К.: Педагогіка, 1982.-630с.*
2. Кэррол Л., Тоубер Дж. *Діти Індиго.- К.: Софія, 2007.- 240 с.*
3. Лук А.Н. *Психологія творчості. – К.: Наука, 1978. – 128 с.*
4. Песталоцці Й. *Памятная записка о семинаре в Кантоне // Избр. Пед. Соч. в 2-х т.-Т.2. - 385с.*

УДК 159.953:316.6

*А.О. Трипунень, студентка
навчально-наукового інституту фінансів,
економіки, управління та права
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

РОЛЬ ПАМ'ЯТЬ У ЖИТТІ ЛЮДИНИ

Серед психічних процесів пам'ять у житті людини займає особливе місце. Все, що ми знаємо, вміємо, є наслідок здатності мозку запам'ятовувати й зберігати в пам'яті образи, думки, пережиті почуття, рухи та їх системи. Пам'ять зберігає нам знання, вона завжди включена в практичну діяльність, з її допомогою виражаються інтереси, спрямованість особистості. Коли говорять про пам'ять, то підкреслюють, що це психічний пізнавальний процес, який полягає у закріпленні, зберіганні та наступному відтворенні людиною її попереднього досвіду [1, с.62].

У кожного з нас пам'ять унікальна. Вона дозволяє нам усвідомлювати як власну індивідуальність, так і особливості інших людей. Для того, щоб стати висококваліфікованим фахівцем, важливо знати індивідуальні відмінності пам'яті та враховувати їх, щоб максимально продуктивно використовувати у професійній діяльності.

Людська пам'ять має декілька головних процесів, такі як: запам'ятовування (довільне та мимовільне), відтворення, впізнавання, згадування (актуальне та мимовільне), забування та мислення (образне та наочно-образне). Розглянемо ці процеси детальніше.